

ГОДИШЕН ОТЧЕТ
ЗА 2022 г.
НА ИНСТИТУТА ЗА БАЛКАНИСТИКА
С ЦЕНТЪР ПО ТРАКОЛОГИЯ
„ПРОФ. АЛЕКСАНДЪР ФОЛ“

София, 2023 г.

Отчетът е приет от Общото събрание на учените в
Института за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“
на 24 януари 2023 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

1. Проблематика на звеното	
1.1. Преглед на изпълнението на целите /стратегически и оперативни/ на звеното.....	4
1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030	6
1.3. Ползи и ефекти за обществото от извършената дейност	8
1.4. Взаимоотношения с други институции	11
1.5. Общонационални и оперативни действия, обслужващи държавата	13
2. Резултати от научноизследователската дейност през 2022 г.	15
2.1. Най-значимо научно постижение	19
2.2. Най-значимо научно-приложно постижение	20
3. Международно научно сътрудничество на звеното	21
4. Участие на звеното в подготовката на специалисти	22
5. Иновационна дейност на звеното и анализ на нейната ефективност	24
6. Стопанска дейност на звеното	24
7. Кратък анализ на финансовото състояние на звеното за 2022 г.	24
8. Издателска и информационна дейност на звеното	26
9. Информация за научния съвет на звеното	28
10. Копие от Правилника за дейността на звеното	29

1. ПРОБЛЕМАТИКА НА ЗВЕНОТО

1.1.Преглед на изпълнението на целите (стратегически и оперативни) на звеното, оценка и анализ на постигнатите резултати и на перспективите на звеното в съответствие с неговата мисия и приоритети, съобразени с утвърдените научни тематики

Институтът за балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“ е единственото звено в Българската академия на науките, което притежава експертни научни познания за политическите, обществените, културните и религиозните процеси, които протичат на територията на балканските държави и обхващат период от над 3000 години назад. Стратегическите и оперативните цели на ИБЦТ са свързани с проучването на общественото, политическото, стопанското и културното развитие на народите и държавите в Югоизточна Европа. Изследователската дейност на учените от ИБЦТ се основава на прилагането на иновационни изследователски подходи и методологии, чрез които се интерпретират промените в различни сфери на балканските общества, които подпомагат или възпрепятстват интеграцията на региона в европейската общност. Динамичната политическа и социално-икономическа структура на региона, съпоставена със световните и европейските тенденции, е основният коректив за изработването на актуални анализи, свързани с експертното, оперативното и информационното обслужване на българската държава и общество. Широкият хронологически диапазон на изследванията, които обхващат богата проблематика от научните области на тракологията, византистиката, медиевистиката, османистиката, новата и най-новата история на балканските страни, както и такива в сферата на културологията, европеистиката и политологията, даде възможност съществена част от научната продукция на ИБЦТ да намира приложение и при обучението на дипломанти, студенти, докторанти и специализанти.

Конкретните цели, които учените от звеното си поставиха през 2022 г., бяха:

1. Възобновяване на активния академичен живот след края на ограниченията, свързани с епидемията от КОВИД-19.
2. Привличане на млади учени, докторанти и утвърдени специалисти, включително в рамките на оказването на помощ на учени, пострадали от войната в Украйна.

3. Повишаване заплащането на академичния състав.

4. Създаване на научно съдържание по специфични теми, които да носят полза за обществото и същевременно да бъдат атрактивни и за по-широк кръг потребители.

Във връзка с поставените цели през 2022 г. бяха постигнати следните резултати:

1. ИБЦТ възобнови успешно активния академичен живот след края на ограниченията, наложени заради КОВИД-19. През 2022 г. учените от ИБЦТ изнесоха 37 публични лекции и участваха в множество обществени изяви. Бяха организирани 7 изложби в столицата, в други градове на страната, във Виена и Будапеща, посетени от многобройна публика. С редица публични събития бе отбелязано честването на 50 години от основаването на Института по тракология към БАН, сега Център по тракология „Проф. Александър Фол“ в ИБЦТ–БАН.

През 2022 г. са осъществени 90 участия с доклади на учени от ИБЦТ в 55 международни научни форума. Също така са проведени 42 национални научни форуми и семинари, на които са регистрирани общо 86 участия с доклади на учени от звеното. Учените от ИБЦТ участваха в голям брой предавания по радиото и телевизията.

2. След провеждането на конкурси и успешното представяне на кандидатите бяха зачислени като редовни докторанти Калоян Георгиев (секция „Съвременни Балкани“) и Милен Петров (секция „Средновековни Балкани“). В националната програма „Млади учени и постдокторанти- 2“, финансирана от Министерство на образованието и науката, се включиха бившите докторанти от звеното Кирил Илиев и Николай Желев. Като външни на ИБЦТ участници бяха приети Ангел Златков и Кристиян Ковачев. Стаматия Фотиаду бе приета на специализация. На работа в ИБЦТ през изминалата година бяха назначени: д-р Марио Филипов (гл. асистент в секция „Средновековни Балкани“), д-р Стаменка Антонова (в Центъра по тракология), д-р Тодор Чобанов (в секция „Дигитално културно наследство“), Светослав Стамов (антрополог в секция „Дигитално културно наследство“), Георги Георгиев (редактор на международното издание на ИБЦТ *Études balkaniques*). В рамките на оказването на помощ на учени, пострадали от войната в Украйна, в секция „Дигитално културно наследство“ бяха назначени на работа проф. Олга Смолина и д-р Мария Тортика.

На тържествено събрание по повод 24 май – Деня на светите братя Кирил и Методий, на българската азбука, просвета и култура и на славянската книжовност бяха отличени най-

добрите млади учени на Българската академия на науките. Председателят на Народното събрание Никола Минчев връчи наградите на победителите в конкурса за млади учени „Професор Марин Дринов“ и конкурса за най-млади учени „Иван Евстратиев Гешов“. Гл. ас. д-р Александра Миланова от ИБЦТ получи наградата за млади учени „Професор Марин Дринов“ за постижения в направление „Културноисторическо наследство и национална идентичност“. Георги Юри Дикин, докторант в ИБЦТ, получи наградата за най-млади учени „Иван Евстратиев Гешов“ за постижения в същото направление.

3. Основните заплати на учените в БАН и в частност в ИБЦТ бяха увеличени чувствително в резултат на усилията на ръководството на БАН и стриктното изпълнение на критериите за това.

4. През 2022 г. учени от ИБЦТ са публикували 7 монографии, 4 сборника и един албум. Също така са участвали във външни на ИБЦТ колективи, подготвили 3 сборника и една антология. Монографията на гл. ас. д-р Мирослав Василев е публикувана на английски език от реномираното международно издателство Oxford Archaeopress Archaeology. Един сборник със съставители проф. д.н. Юра Константинова и доц. д-р Росица Градева също е публикуван на английски език от престижното международно издателство The Isis Press, Istanbul.

Трябва да се отбележи и активното участие на учени от ИБЦТ в националните научни програми КИННПОР, ИнфраMAT, Център за върхови постижения Наследство.БГ и КЛАДА-БГ, които са най-големите национални мрежи за опазване и дигитализиране на българското културноисторическо наследство.

1.2. Изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017–2030 г.

Дейността на ИБЦТ отговаря на основната цел на Националната стратегия за развитие на научните изследвания 2017-2030 (НСРНИ) България да се превърне в привлекателен център за авангардни научни изследвания, в страната да се задържат и привлекат млади и водещи учени и да се издигнат позициите ѝ в областта на науката. Както вече бе отбелязано, една от основните цели на ИБЦТ през 2022 г. бе привличането и задържането като изследователи на млади учени, които ще допринесат за развиването на научните изследвания не само в ИБЦТ, но и в страната, както и оказването на помощ на учени, пострадали от войната в Украйна. Двама колеги, наскоро завършили магистратура, бяха зачислени като редовни докторанти. Двама учени от звеното участват

в националната програма „Млади учени и постдокторанти-2“, финансирана от МОН, в която са привлечени и двама външни участници. Продължи процесът на обновяване на академичния състав, като в ИБЦТ през изминалата година бяха назначени петима утвърдени български учени, както и двама украински колеги: проф. Олга Смолина и д-р Мария Тортика.

ИБЦТ изпълнява изискването на НСРНИ да търси възможности за достъп до международни изследователски иновационни мрежи, като популяризира резултатите от работата на звеното в Националната е-инфраструктура КЛаДА-БГ, която е част от международните инфраструктури CLARIN- ERIC и DARIAH. Стратегическите цели на ИБЦТ тясно кореспондират с политиката на НСРНИ за увеличаване и поддържане на висока квалификация на учените, формулирана в Специфична цел 1. ИБЦТ полага усилия да популяризира своята научна продукция чрез редовно публикуване на информация на официалната електронна страница на института. През изтеклата година продължи изграждането на **Дигитална библиотека**, в която при режим на свободен достъп могат да се ползват издания на учени от ИБЦТ (монографии, научни сборници, студии, статии, каталози). Съдържанието на библиотеката непрекъснато се обогатява. Осигуряването по този начин на свободен достъп до част от научната продукция на ИБЦТ дава възможност на учени от всички региони на страната и чужбина да ползват тези ресурси.

Свободен достъп се предлага и на създадените и допълвани през изминалата година от членове на ИБЦТ сайтове по научни проекти „Енциклопедия Тракия“ (thrascians.net), „LABedia: енциклопедия на Късната античност на Балканите, IV век“ (labalkans.org), „Солун и българите: История, памет, съвремие“ (solunbg.org), „Съвременните Балкани и предизвикателствата пред България“ (balkan-challenges.eu), „Словното богатство на Учителното евангелие на Константин Преславски: старобългарско-гръцки и гръцко-старобългарски речници индекси“ (uchitelnoevangelie.eu), „Тракия и Египет“ (thraceandegypt.com), „Австрийско-български отношения през Студената война“ (austria-bulgaria.eu).

През първата половина на изминалата година в системата на международната библиографска и реферираща база данни Scopus беше включено едно от най-авторитетните издания на ИБЦТ, списанието *Études balkaniques*.

Броят на публикациите на учените от звеното, реферирани в Web of Science, Scopus и ERIN+ през 2022 г., е 30. Броят на забелязаните цитирания в Web of Science и Scopus за 2022 г. е 59 на общо 47 публикации.

В изпълнение на Стратегическа цел 2 от НСРНИ „Повишаване на жизнения стандарт и на социалния статус на учените и специалистите, заети в научноизследователска дейност, посредством осигуряване на адекватно и съобразено с постигнатите резултати заплащане, както и на добри условия на труд“, бе постигнато вече споменатото увеличение на средната годишна брутна заплата на научния състав на ИБЦТ с 4 425 лв.

Дейността на ИБЦТ кореспондира с третия от взаимосвързаните приоритети на Хоризонт 2020, насочен към преодоляване на обществените предизвикателства – спадове, демографски промени и сигурност. Изследванията на учените от ИБЦТ се вписват изцяло в приоритета на програмата за създаване на новаторски и мислещи европейски общества чрез подпомагане на научни изследвания на европейското наследство, идентичност и култура, които създават рефлексивни общества, споделящи общи ценности, устойчиви на демографски промени и миграционни модели. Натрупването на знания за историческата съдба на Балканите от Античността до днес ще спомогне за изграждане на по-дълбоко разбиране на проблемите с миграцията пополитически, религиозни и социални причини.

1.3. Ползи и ефекти за обществото от извършените дейности

През 2022 г. Институтът за балканистика с Център по тракология остана водещата институция в страната и на Балканите в областта на балканистичните изследвания. През изминалата година звеното постигна добри резултати по отношение на своята ефективност и видимост на извършените дейности. Бяха организирани **седем изложби**:

„Египетските култове по Българското Черноморие“ в РИМ-Варна, от 02.06.2022 до 15.08.2022 г., автор на изложбата д-р Весела Атанасова.

„Сърцето на България. Шедьоври от Рилската света обител“ в Българския културен институт в Будапеща, Унгария (19.10.2022–07.11.2022), автори на изложбата проф. д-р Румяна Прешленова, д-р Александра Миланова и Ели Филипова.

„Македония: образи и пространства от началото на XX век“ в „Галерия на открито“, ул. „Будапеща“ № 1, (01.10.2022–31.10.2022), автори на изложбата проф. д-р Румяна Прешленова, д-р Александра Миланова и Ели Филипова.

„Тракологията и другите науки“, организирана по случай 50-годишнината от основаването на Института по тракология към БАН и представена в София, Пловдив, Казанлък и др. (май–септември, 2022 г.) с автори проф. дин Валерия Фол и д-р Ружа Попова.

„50 години от създаването на Института по тракология при БАН“, пътуваща изложба, организирана по случай 50-годишнината от основаването на Института по тракология към БАН (16–22 май в София, БАН, 10-17 юни в РИМ–Монтана, 11–18 юли в РИМ–Карлово, 15–28 август в ТракАрт, Пловдив, 5–12 септември в РИМ–Исперих), автори на изложбата доц. д-р Иво Топалилов и Ели Филипова.

„Царският цвят цинобър в тракийската и римската култура по българските земи“ в Българския културен институт „Дом Витгенщайн“ – Виена (май, 2022 г.), с автори проф. дин Валерия Фол, д-р Ружа Попова и Ели Филипова.

Изложба по повод 100-годишнината на Весна Парун в Националния музей „Н. Й. Вапцаров“, 15.12.2022-15.01.2023 г. Съорганизатор доц. д-р Людмила Миндова.

Създаден е **подкаст на ИБЦТ под заглавие „Да поговорим за Балканите“**, от който през изминалата година са излъчени общо 21 епизода. Той е част от проекта „Социализиране на културното наследство на Балканите“ с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова, а в ролята на водещи влизат учените от ИБЦТ д-р Тодор Чобанов, д-р Александра Миланова, Васил Караджов, д-р Стела Стефанова, д-р Самуил Камбуров. Гости в подкаста са известни български учени, сред които проф. д-р Борис Колев, проф. д-р Емил Ботев, доц. д-р Петър Голийски, доц. д-р Петър Ножаров. Участват също генералният директор на БТА Кирил Вълчев, шеф Нормен Волф, мореплавателят Емил Иванов и др.

През 2022 г. учените от ИБЦТ участваха в разнообразни медийни прояви и представиха своята експертна позиция. Общо 20 учени от звеното са взели участие в **62 телевизионни предавания**; в предавания на Radio Internacional Española: „Arte ucraiano en las condiciones de la guerra“ (проф. д.н. Олга Смолина); на БНР: „Хоризонт за вас“ (д-р Бисер Банчев), „Хоризонт до обед“ (д-р Бисер Банчев), Програма „Христо Ботев“

(проф. д-р Румяна Прешленова, доц. д-р Людмила Миндова), „Нещо повече“ (д-р Бисер Банчев), БНР-Варна (д-р Весела Атанасова), „Нощен хоризонт“ (д-р Тодор Чобанов), „Събота 150“ (Мариан Карагъзов), „12+3“ (Мариан Карагъзов), програма „Хоризонт“ (д-р Евлоги Станчев); на TV+: „AlternativataBG“ (д-р Бисер Банчев); Поглед ТВ (д-р Бисер Банчев); на Bloomberg TV: „Светът е бизнес“ (д-р Бисер Банчев); на Euronews България TV: „PrimeTime“ (д-р Бисер Банчев), „Добро утро, Европа“ (д-р Александра Миланова, Мариан Карагъзов); на БНТ 1: „История.БГ“ (д-р Тодор Чобанов, доц. д-р Росица Градева, проф. дин Валерия Фол, Светослав Стамов), „Говори сега“ (Мариан Карагъзов); в документален филм по БНТ 1 (проф. дин Валерия Фол, д-р Ружа Попова, проф. дин Калин Порожанов, проф. д.изк. Ваня Лозанова-Станчева); на ТВ Евроком „Делници“ (д-р Георги Димов), „Памет без давност“ (проф. д.н. Юра Константинова); на ТВ СКАТ: „Гледна точка“ (д-р Евлоги Станчев); Bulgaria On Air: „Операция История“ (д-р Тодор Чобанов); TVAl-Jazeera Arabic (Мариан Карагъзов); ВТК: „Пресечна точка“ (д-р Евлоги Станчев), „Знаците“ (проф. дин Валерия Фол). Учени от звеното също така са се изявили в много вестници, списания и различни интернет-медии, онлайн видеоканали, информационни сайтове и др. Сред тях са: вестник „168 часа“; вестник „24 часа“; вестник „101 вести“, Габрово; списание „БГ Наука“ (особено в специалния брой „100 лица зад българската наука“); Студио „Актуално“ (видео-канал на популярния новинарски сайт actualno.com), видеоканал „Обединени“, новинарския сайт „Дивиденд.БГ“, популярния интернет видео подкаст „Контракоментар“ с водещ Асен Генов, guide.gr, sberem.org и др.

През 2022 г. учените от ИБЦТ изнесоха **37 публични лекции** и участваха в голям брой обществени изяви. Трябва да се отбележи, че след края на извънредната епидемична ситуация сътрудниците на ИБЦТ възобновиха успешно организирането на изложби на живо. Сред тях се отличиха „Египетските култове по българското Черноморие“ и „Сърцето на България. Шедьоври от Рилската света обител“. С редица публични събития бе отбелязано честването на 50-годишнината от основаването на Института по тракология към БАН, сега Център по тракология „Проф. Александър Фол“ в ИБЦТ-БАН: Тържество в Големия салон на БАН на 16.05.2022 г. с представяне на три издания на ИБЦТ: специално подготвената за събитието книга, съдържаща изследванията на повече от 30 учени, които са работили или работят в момента в Института/Центъра по тракология, представена от доц. д-р Иво Топалилов; колективна монография за цинобъра в тракийската и римската култура по българските земи от проф. дин Валерия Фол, както и поредния брой на *Thracia*, посветен на проф. дин Валерия Фол, от проф. д.изк. Ваня

Лозанова-Станчева; Национална конференция с международно участие „Четения по тракология: Тракологията – наука без граници“, проведена на 16–17.05.2022 г., организиране на две изложби във фойето на БАН на тема „50 години от създаването на Института по тракология при БАН“ и „Тракологията и другите науки“; Лекции на проф. дин Валерия Фол на тема „50 годишнината от създаването на Института по тракология“, изнесена на 03.05.2022 г. в РИМ Карлово и на тема „Началото: 50 години от създаването на Института по тракология“, изнесена на 12.04.2022 г. онлайн в рамките на лекционен цикъл „Всеки Втори Вторник“ на ИБЦТ; участие на проф. дин Валерия Фол в предаването на БНР „Нощен хоризонт“ на тема „Култът към слънцето в тракийската религиозност“. Последни по място, но не и по важност, ще споменем и следните представяния на монографии на учени от ИБЦТ, посетени от многобройна публика: – „Принцът на Филипопол: непознатият деспот Алексей Слав в светлината на нови извори и открития“ от д-р Калин Йорданов на 04.10.2022 г. в ИБЦТ, „България и Гърция в лабиринт от монолози“ от проф. д.н. Юра Константинова на 15.11.2022 г. в ИБЦТ.

1.4. Взаимоотношения с други институции

Сътрудничеството с различни научни и обществени институции е важна и неделима част от научния процес в ИБЦТ. През 2022 г. продължи взаимодействието с дългогодишни партньори на звеното и бяха установени отношения с нови. Особено интензивно през изминалата година бе сътрудничеството на ИБЦТ с регионалните музеи в страната, като под различни форми бе осъществена съвместна дейност с музеите в Монтана, Силистра, Сливен, РЕМО-Етър, Пловдив, Разлог, Велинград, Казанлък, Плиска, Търговище, Шумен. Съвместно с РИМ-Монтана на 10.06.2022 г. беше проведена научната конференция „Българският Северозапад: минало и съвременност“, в която взеха участие с доклади 27 учени. Събитието бе посветено на 50-годишнината от създаването на Института по тракология (днес Център по тракология) при БАН и по този повод в РИМ-Монтана беше открита изложба. В началото на декември 2022 г. излезе от печат и поредното издание на филиала на ИБЦТ – БАН в гр. Монтана, което включва резултатите от проучвания, представени на споменатата вече конференция, сборникът „Българският Северозапад: минало и съвременност“ (Тендрил, 2022, 400 стр.).

Съвместно с регионалните музеи в Силистра, Добрич, Шумен бе представен проектът на ИБЦТ „LAVedia: енциклопедия на Късната античност на Балканите“, а в сътрудничество с музея в Разград бе проведен практическят колоквиум „Военно дело и въоръжение през Античността и Средновековието“ с ръководител доц. д-р Златомира

Герджикова. От ИБЦТ за нуждите на РИМ-Силистра бе реализирана една процедура за научно израстване на Николай Иванов Тодоров в професионално направление 2.2. История и археология на длъжност „доцент“. В сътрудничество с НАИМ-БАН и Национален историко-археологически резерват „Плиска“ на 30.06.2022–01.07.2022 г. бе проведена конференция с международно участие „The Cult of the Ruler in Antiquity and the Middle Ages“ с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова.

ИБЦТ продължи международното сътрудничество с научни институции като Институт „Лудвиг Болцман“ за изследване на последиците от войните, Грац, Австрия); Университет за социални и политически науки „Пантион“, Атина, Гърция (по програма Erasmus+); Института за Югоизточноевропейски изследвания при Румънската академия; Университет Лил, Франция. Допълнително през 2022 г. бяха сключени нови договори и споразумения за международно сътрудничество с: Лаборатория „Райх“ в Медицинското училище в Харвард, САЩ; Академия за албанистика в Тирана, Албания; Университет Удине, Италия (по програма Erasmus+); Посолство на Кралство Испания в България, Посолство на Франция в България, Френски институт в България, Български културен институт в Будапеща и Държавен културен институт към Министъра на външните работи на Република България.

През изминалата година под различни форми бе реализирано сътрудничество с български и чуждестранни висши учебни заведения и научни институти, сред които: СУ „Св. Климент Охридски“; ВТУ „Св. Кирил и Методий“; ПУ „Паисий Хилендарски“; ЮЗУ „Неофит Рилски“; Нов български университет; Университет по библиотекознание и информационни технологии; Американски университет в Благоевград; Института за Югоизточноевропейски изследвания при Румънската академия; Балканолошкият и Византолошкият институти към Сръбската академия на науките и изкуствата (САНУ); Институт за проучване на средиземноморските общества при италианския Национален съвет за изследвания – Неапол; Институт за югоизточноевропейски изследвания, Институт по история „Николае Йорга“ и секция за ръкописи към Библиотеката на Румънската академия и ДАА; Черноморската академия на науките и изкуствата; Институт за хърватска литература, история и театър и Отделение за исторически науки към Хърватската академия на науките и изкуствата; Институт по славянознание към Руската академия на науките и др.

През 2022 г. учени от изследователския състав на ИБЦТ взеха активно участие в работата на редица чуждестранни институции като: *Comité international des études*

ottomanes et pré-ottomanes; Fulbright Alumni Association; Международна федерация на Обществата за класически изследвания; Фондация „Александър фон Хумболт“; Хумболтов съюз в България, American Academy in Rome; International Council of Museums; North American Patristic Society; Centre de recherches égyptologiques de la Sorbonne; Международна асоциация за югоизточноевропейски проучвания (AIESEE); International Council of Indo-European and Thracian Studies; Society for the Medieval Mediterranean; Verein zur Förderung der Christlichen Archäologie Österreichs, Wien; Hrvatski nacionalni odbor za povijesne znanosti; Европейското дружество за новогръцки проучвания – Дружество на неоелинистите в България; European Association for Urban History; CIEPO и IAOPEN; Комисията за старославянски речници към Международния комитет на славистите; European Political Culture Association, International Academy of the History of Science; Bibliographical Data DARIAH-EU Working Group; Getty Research Institute; Center for Cold War Studies, University of Southern Denmark; Български национален комитет на ИКОМ – ЮНЕСКО; Europeana Network Association; Ottoman and Turkish Studies Association; International Council of Museums; Украинская асоциация иудаики; Международна федерация на Обществата за класически изследвания (FIEC); Научен съвет на Фондация „Феликс Каниц“, Виена; Karen Freeze Fellowships Selection Committee; POLONEZ HS Panel - National Science Centre of Poland; Министерство просвете, науке и технолошког развоја, Београд; FCT Portugal - Complaint Analysis Panel.

ИБЦТ традиционно участва и в работата на редица неправителствени научни и обществени организации с национално значение като: Националния комитет за югоизточноевропейски проучвания, Асоциацията на медиевистите и византинистите в България, Дружеството на изследователите на античността в България, Националната комисия по морска история, Българското дружество за проучване на XVIII век, Българското геополитическо дружество, Българската асоциация за външна политика, Македонския научен институт, Тракийския научен институт, Българската асоциация по военна история, Българското историческо дружество, Академичния кръг по сравнително литературознание, Организацията на евреите в България „Шалом“, Национален комитет по балканистика и др.

1.5. Общонационални и оперативни дейности, обслужващи държавата

През изминалата година петима учени от звеното са изготвили 9 експертизи в помощ на институции и органи на управление. От тях доц. д-р Гергана Дончева е изготвила общо 6 експертизи. По една експертиза са изготвили доц. д-р Добриела Котова и доц. д-р Иво

Топалилов (научна оценка на изпълнението на проект, финансиран от ФНИ); гл. ас. д-р Маргарита Добрева (Описване на османски монети към РИМ-Монтана); гл. ас. д-р Георги Димов (Подготовка на международна конференция в гр. Солун към МОН).

През 2022 г. продължи работата на учени от звеното в националната мрежа КЛаДА-БГ. Целта на проекта е да създаде онлайн платформа – е-платформа за съхраняването на българското езиково и културно-историческо наследство. Инфраструктурата се изгражда като веб услуга за експериментиране със система за комбиниране на резултатите от различни модули за обработка на естествен език, разработен в рамките на европейските проекти EUcases и QTLeap. През 2022 г. в работата на КЛаДА-БГ участие взеха 10 учени от ИБЦТ. Те предоставиха за нуждите на инфраструктурата публикувани исторически изследвания (над 2000 страници), които да залегнат в основата на създаващата се Българска мрежа от знания; участваха активно в разработването на модели за описване на съдържание; изработиха 110 исторически енциклопедични статии и 6 терминологични справки. Продължава работата по дигитализация на редки и труднодостъпни материали, свързани с българската и балканската история. В рамките на лекционния цикъл „Ехото на границите“, разработван съвместно с Гръцката комисия за проучване на Югоизточна Европа, бяха подготвени пет виртуални двуезични лекции. Учени от ИБЦТ представиха е-инфраструктурата с доклади, презентации и филми в библиографската работна група при консорциума DARIA-ERIC, Деня на отворените врати на КЛаДА-БГ, на работни срещи с представители на Регионалните исторически музеи и български дружества в чужбина. Дейността на КлаДА-БГ през тази година включи създаването на първото от серия видеа DIG in the Balkans, които имат за цел да популяризират дейността на учените, работещи в ИБЦТ.

ИБЦТ е сред основните партньори на започналия дейността си през 2018 г. Център за върхови постижения „Наследство БГ“. Основна цел на тази национална научна програма е да изгради съвременна инфраструктура за научноизследователска и иновационна дейност в сферата на креативните и рекреативните индустрии. Сред очакваните резултати е създаването на условия за разработка на съвременни технологии 15 и развитие на пазарно ориентирани научни изследвания, които да допринесат за преодоляването на съществуващото изоставане на България спрямо водещите европейските и световните научни стандарти, интегрирането на български научни организации в европейското изследователско пространство, изграждането на устойчиви

партньорства с водещи в своята област институти и университети и засилване на контактите между науката и бизнеса. През изминалата година са подготвени 3 пълни курса за повишаване на квалификация на учители (по 48 лекционни часа) и 4 курса за музейни специалисти (по 16 лекционни часа); 7 представители на ИБЦТ изнесоха доклади на Втората национална конференция на програмата, излязоха от печат 6 статии, проведена бе първата среща на дискуссионен клуб „Непознатите Балкани“.

През 2022 г. учени от звеното завършиха дейността си по националната научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и обществено развитие“ (КИННПОР). Нейната основна цел е да изгради модерна и устойчива научноизследователска инфраструктура с качествено съдържание, организирана във високо ефективни онлайн платформи със свободен достъп. Друг важен аспект на програмата е осъществяването на връзка между научните изследвания в областта на хуманитаристиката и други социални сфери, като бизнес, образование, неправителствени организации и др. КИННПОР е създадена в изпълнение на националната стратегия за развитие на научните изследвания в България 2017–2030 г.

През 2022 г. ИБЦТ продължи участието си в националната инфраструктура за производство и изследване на нови материали ИНФРАМАТ. Изследователи от звеното са включени в Модул 2, чиято цел е създаване и развитие на инфраструктура за опазване на културното наследство като цяло и металните артефакти в частност. Очакваните резултати включват: съхранение, диагностика и реставрация на метали, точно датирани на металните предмети и определяне степента им на корозия; прилагане на новаторски методи за консервация и реставрация; участие в европейската програма за Опазване и съхранение на културно-историческото наследство. По проект ИНФРАМАТ през месец май беше представена изложбата „Тракологията и другите науки“, която насочва вниманието към интердисциплинарността в проучванията; как науки като например химията могат да подпомогнат работата на историците.

На 8 юни 2022 г. бе подписан Меморандум за сътрудничество на ИБЦТ с Държавния културен институт към Министъра на външните работи на Република България.

Т.2. Резултати от научноизследователската дейност през 2022 г.

Монографии на учени от ИБЦТ, издадени през 2022 г.

Александра Миланова, *Докоснати от муза. Европа и градската музикална култура на Балканите, XIX – първата половина на XX век.* София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN: 978-619-7179-32-3, 462 стр.

Калин Йорданов, *Принцът на Филипопол: непознатият деспот Алексей Слав в светлината на нови извори и открития.* София, Wunderkammer и Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN: 978-619-92254-0-0; ISBN: 978-619-7179-29-3, 324 стр.

Орлин Събев, *Документи за Георги Раковски в османските архиви. За буквите – О писменехъ*, 2022, ISBN: 978-619-185-568-1, 150 стр.

Симеон Симеонов, *Строители на Западния свят: как консулите създадоха модерния международен ред.* София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN: 978-619-7179-30-9, 311 стр.

Симеон Симеонов, *Франсиско де Миранда на Балканите: раждането на идеята за независимост на Латинска Америка.* София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN: 978-619-7179-31-6, 155 стр.

Юра Константинова, *България и Гърция в лабиринт от монолози.* София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN: 978-619-7179-28-6, 350 стр.

Miroslav Vasilev, *Who were the Plunderers of Salmydessus?* Oxford, Archaeopress Archaeology, 2022, ISBN: 9781803272771

Сборници, издадени от ИБЦТ през 2022 г.

Studia Thracica. Юбилейно издание. Подбрани статии по повод 50 години от създаването на Института по тракология „Проф. Александър Фол“. Състав. Иво Топалилов, Калин Порожанов, Петя Илиева, Ружа Попова. София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, ISBN: 978-619-7179-27-9

Българският Северозапад: минало и съвременност. Ямбол, Тендрил, ISBN: 978-619-92218-1-5

Salonika – Solun – Thessaloniki: The Bulgarian Traces. Ed. by R. Gradeva, Yura Konstantinova. Istanbul, The Isis Press, 2022, ISBN: 978-975-428-683-0

ἔκ Θρήκης ἐριβόλακος εἰληλούθει. Сборник в чест на Румяна Георгиева. София, Артидея, ISBN: 978-954-764-053-5

Албум, издаден от ИБЦТ през 2022 г.

Roumiana Il. Preshlenova, Alexandra D. Milanova, Belin Mollov, *101 Paintings from Bulgaria.* Sofia, Professor Marin Drinov Publishing House, 2022, ISBN: 978-619-245-211-7

Антология, издадена с участие на учен от ИБЦТ през 2022 г.

Na posljednjem katu neba. Antologija suvremenoga bugarskog pjesništva. Izbor: Marin Bodakov, Silvija Čoleva i Ljudmila Mindova. Urednik: Ivan Herceg. Prijevod: Ksenija Banović, Paula Čaćić i Ana Vasung. Hrvatsko društvo pisaca. Biblioteka Poezije plus. Zagreb, 2022. ISBN: 978-953-8152-37-5

През юни и декември 2022 г. бяха проведени българо-хърватски четения и лекции в София и Загреб с участието на писатели, учени и преводачи, на които съорганизатор беше доц. д-р Людмила Миндова.

Общият брой на проектите, по които са работили учени от звеното през 2022 г., е 72. Външните проекти, в които са взели участие отделни учени от ИБЦТ, са 32, а националните и международни проекти, в които ИБЦТ сътрудничи или е водеща организация, са 40. От споменатите 40 проекта 11 са с бюджетна субсидия, 11 проекта са финансирани от ФНИ, 10 са по двустранни спогодби с чуждестранни академии на науките (ЕБР), 1 е международен (извън ЕБР) и 7 са финансирани от други източници, министерства и фондове. ИБЦТ е водеща организация в 29 от проектите. През изминалата година учени от звеното участваха в 6 научни мрежи, като 2 от тях са международни. Индивидуално 32 учени участват в проекти, по които ИБЦТ не е партньор. Три от тях са финансирани от ФНИ, 22 са международни и 2 национални.

През 2022 г. продължи работата по следните проекти, в които ИБЦТ е водеща организация:

(1) *Национална интердисциплинарна изследователска Е-инфраструктура за ресурси и технологии за българското езиково и културно наследство, интегрирана в рамките на*

европейските инфраструктури CLARIN и DARIAH (КЛаДА-БГ), с координатор на екипа на ИБЦТ проф. дин Юра Константинова.

(2) *Вектори на историческото развитие и национална идентичност на Балканите (XVIII-XXI в.), с ръководител проф. дин Юра Константинова.*

(3) *Извори за балканските народи XV-XIX век, с ръководител доц. д-р Росица Градева.*

Успешно приключи работата по следните проекти, в които ИБЦТ е водеща организация:

(1) *Европейски влияния в модерната градска музикална култура на Балканите. Библиографско изследване, с ръководител д-р Александра Миланова.*

(2) *Голямото Средиземноморие, с ръководител проф. дин Лиляна Симеонова.*

(3) *Mirabilia: времена, пространства, митове, с ръководител проф. д.н. Ваня Лозанова-Станчева.*

(4) *Светски и религиозен живот на средновековните Балкани, с ръководител проф. дин Лиляна Симеонова.*

(5) *Отношения между Дукля/Зета и България през Средните векове, с ръководител проф. дин Лиляна Симеонова.*

(6) *Културни пространства на Балканите: диалози и трансформации, с ръководител проф. дин Орлин Събев.*

(7) *Извори за Тракия и траките, с ръководител проф. д.н. Ваня Лозанова-Станчева.*

(8) *Етнически и културни взаимоотношения в Югоизточна Европа, отразени в езиците и литературите от региона, с ръководител проф. д-р Лора Тасева.*

(9) *Балканите и проектите за регионална и европейска интеграция от XIX век до наши дни, с ръководител чл.-кор. проф. дин Александър Костов.*

(10) *Египетските култове в Тракия през Елинистическата и Римската епохи – разпространение, обхват и взаимодействие, с ръководител д-р Весела Атанасова*

(11) *Опознаване на Балканите през погледа на журналисти, военни и дипломати, с ръководител проф. д-р Румяна Прешленова.*

През изминалата година бяха одобрени общо осем нови проекта. По конкурси на Фонд „Научни изследвания“ през 2022 г. бяха одобрени за финансиране три проекта, в които ИБЦТ е водеща организация: *Епохи на историята – интегриране на генетичните методи в историческите изследвания*, с ръководител д-р Тодор Чобанов, в който ИБЦТ си партнира с реномирания американски Университет Харвард; *Разработване на модел за интегрирано дигитално представяне на културното наследство (на примера на област Стара Загора)*, с ръководител д-р Стела Стефанова и *Да преминеш през войната: Средновековният военен опит на Балканите и неговото социално отражение* с ръководител д-р Марио Филипков.

2.1. ЕДНО най-значимо научно постижение

На свое заседание на 17 януари 2023 г. Научният съвет на ИБЦТ определи като най-значимо научно постижение за 2022 г. монографията на проф. дин **Юра Константинова**, *България и Гърция в лабиринт от монолози*. София, Институт за балканистика с Център по тракология - БАН, 2022, ISBN:978-619-7179-28-6, 350 стр.

Монографията на проф. Юра Константинова представя обобщен поглед върху развоя на българо-гръцките отношения в периода от тяхното официално установяване (1880 г.) до прекъсването им по време на Втората световна война (1941 г.). Това не е първото изследване на българо-гръцките отношения, но за разлика от предишните ги проследява в по-дълъг хронологически период, балансира успешно между често противоположните гледни точки на българските и гръцките изследователи, задълбочено

интерпретира неизвестни до момента български и гръцки архивни източници и умело ги комбинира с данни от българската и гръцката историография. Използваният в книгата сравнителен подход позволява да бъдат направени историографски смели, но рационални и документално подплатени преценки за минали събития, личности и процеси, както и ценни заключения за деструктивността на асимилаторските политики към културното наследство и културната памет на/за гръците и българите. Монографията задълбочава, развива и прецизира съществуващите концепции в българската историография, прави точни и убедителни заключения, очертава перспективи за нови проучвания. С предлаганите нови изследователски гледни точки и тълкувания трудът допринася за засилването на академичните връзки между гръцката и българската нация и насърчава научната дискусия за развитието на гръцко-българските исторически и културни отношения.

2.2. ЕДНО най-значимо научно-приложно постижение

На свое заседание на 17 януари 2023 г. Научният съвет на ИБЦТ определи като най-значимо научно-приложно постижение

Изложбата „50 години от създаването на Института по тракология при БАН“. Тя включва внимателно подбрани архивни кадри, отбелязващи значими събития, свързани с дейността на Института от неговото създаване до днес. Част от тези снимки се показват за първи път, а други са добре познати на обществеността, тъй като представят важни исторически моменти за българската държава, като посрещането на тракийските златни съкровища на стълбите на Пти Пале в Париж. Показани са запечатаните в снимки и документи щастливи мигове от организираните международни научни форуми, проведените теренни и археологически експедиции и летни студентски училища. Те пренасят зрителя на далечни и необикновени места – от морските дълбини и първите гмуркания при потъналото селище при Китен до скалистите планински върхове и откритото през 2001 г. скално светилище – обсерватория „Кокино“, включено в списъка на световното културно наследство на ЮНЕСКО.

Изложбата пресъздава не само изминалите години, но е наратив и за настоящето и бъдещето – вдъхновени от разказите за миналото на доайените на Института, създадени от ентузиазма на сегашното младо поколение с устрем и надежда за бъдещо развитие. Представените архивни фотоси от живота на институцията вече като част от Института за балканистика показват, че той продължава да бъде стожер на науката, посветена на изучаването на историята на древните обитатели на Балканите.

Изложбата „50 години от създаването на Института по тракология“ е подготвена и курирана от и.д. ръководителя на Центъра по тракология доц. д-р Иво Топалилов с дизайнерските решения на докторант Ели Филипова. Реализирана е благодарение на предоставените архивни кадри, документи и материали от проф. дин Валерия Фол и други бивши и настоящи учени от Института, сега Център по тракология.

3. Международно научно сътрудничество на звеното

Международното сътрудничество на ИБЦТ включва изпълнение на проекти по договори и спогодби, както и участието на отделни изследователи във външни за БАН проекти. През 2022 г. ИБЦТ е реализирал единадесет международни проекта със следните държави: Хърватия, Румъния, Черна гора, Сърбия, Италия, Франция, Испания и САЩ. Учени от ИБЦТ са взели участие в 22 международни проекта с друга водеща институция.

Важна част от международното сътрудничество на всяка научна институция е участието на изследователите в чуждестранни научни форуми. През 2022 г. са изнесени 67 доклада на конференции и семинара в следните държави: Франция, Швеция, Белгия,

Турция, Австрия, Чехия, САЩ, Гърция, Сърбия, Йордания, Румъния, Австралия, Хърватия, Германия, Полша, Италия, Унгария, Украйна, Босна и Херцеговина, Грузия. Общо 25 учени са взели участие в 50 чуждестранни научни форуми (в този брой не са включени международните форуми, проведени в България). Десет учени от ИБЦТ-БАН - проф. д-р Румяна Прешленова, проф. дн Ваня Лозанова-Станчева, проф. дин Юра Константинова, проф. дин Лиляна Симеонова, проф. д-р Лора Тасева, проф. дн Олга Смолина, доц. д-р Росица Градева, доц. д-р Антоанета Балчева, доц. д-р Добринка Парушева и д-р Калина Пеева - са членове на 17 съвета, комисии и други експертни органи извън БАН. Между тях са Научен съвет на Фондация „Felix Kanitz“, Виена, Karen Freeze Fellowships Selection Committee, POLONEZ HS Panel - National Science Centre of Poland, FCT Portugal - Complaint Analysis Panel, Management Committee на E-COST проект .

4. Участие на звеното в подготовката на специалисти

Един от основните приоритети в програмата за развитие на научния потенциал на ИБЦТ е привличането на млади и вече утвърдени специалисти в областта на балканистиката.

През 2022 г. в ИБЦТ-БАН са обучавани 10 редовни докторанта в докторски програми по следните професионални направления:

1. По професионално направление 2.2. История и археология:

- *Стара история и тракология;*

- *Средновековна обща история;*

- *Нова и най-нова обща история;*

2. По професионалното направление 2.1. Филология:

- *Балкански литератури и култури.*

Един докторант завърши обучението си с открита процедура за защита на дисертация, а четирима докторанти получиха едногодишно удължение на докторантурата без стипендия.

Академичният състав на звеното допринася активно и в други форми на обучение, изградени на принципа на активно партньорство на ИБЦТ с висшите училища и хуманитарните институти на БАН. Това са различни магистърски и бакалавърски програми, общо 54 на брой с участие на учени от звеното през 2022 г., които се характеризират с богата и разнообразна проблематика по теми от Античността до съвременното.

През 2022 г. изследователите от звеното са участвали в 19 изпитни комисии за докторанти, магистри, бакалаври и ученици (защити на дипломни работи) в следните институции: Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Институт по балканистика с Център по тракология „Проф. Александър Фол“, Университет по библиотекознание и информационни технологии, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, НГДЕК „Св. Константин Кирил Философ“ и Харьковская государственная академия культуры.

През 2022 г. 9 хабилитирани учени от ИБЦТ са били членове на 18 научни журита по процедури, като са подготвени 5 рецензии – 2 за „доктор“, 2 за „професор“ и 1 за магистърска теза и 13 становища – 5 за „доктор“, 5 за „доцент“, 2 за „професор“ и 1 за „доктор на науките“. Академичните институции, където са проведени процедурите, са: ИБЦТ – БАН, Институт за исторически изследвания – БАН, Военна академия „Георги Стойков Раковски“, СУ „Св. Климент Охридски“, Институт за изследване на изкуствата – БАН, Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

Бяха подготвени също така 64 рецензии (19 публични и 45 анонимни) за книги, статии, студии и проекти за различни институции - научни издания, научни съвети, национални и международни организации и др.

Благодарение на програми, финансирани от МОН, както и по проекти на ИБЦТ-БАН бяха обучавани специализанти: проф. дин Юра Константинова е ръководител на специализацията на д-р Стаматия Фотиаду; проф. д-р Румяна Прешленова е ръководител на д-р Симеон Симеонов.

Учен от ИБЦТ участва в подготовката и издаването на *Учебно помагало: Порталски, Ал., Димитрова, Ст., Кузманов, М. Тетрадка + за активно учене по история и цивилизации за 5. клас*. София, КЛЕТ-България ООД: Булвест 2000, 2022, ISBN: 9789541816820, 112 стр.

5. Иновационна дейност и анализ на нейната ефективност

Изследователите от ИБЦТ- БАН използват иновационни и модерни подходи и технологии в изследванията си. Като конкретни примери могат да се посочат трите по-ранни проекта, по които е работено през 2022 г.: ИНФРАМАТ, КЛАДА-БГ, „Създаване на Център за върхови постижения Наследство БГ“, както и създадената през 2021 г. Виртуална Лаборатория за изследване на Късната античност на Балканите (LABedia), в която освен изследователи от български институции (ИБЦТ-БАН, СУ „Св. Климент Охридски“) участват и учени от Гърция, Турция, Румъния, Сърбия, РС Македония, Словения, САЩ. През изминалата година ИБЦТ започна работа и по нови проекти в дигиталната сфера, с които се подпомага съхранението на културното наследство, неговото по-широко разпространение и включването му в световното информационно пространство. Между новите начинания са серийният подкаст „Да поговорим за Балканите“, който се излъчва онлайн два пъти месечно; попълването на Дигиталната библиотека на ИБЦТ с онлайн каталог „Европейски влияния в модерната градска музикална култура на Балканите“; изработването на „Дигитален каталог на средновековно въоръжение в българските земи“ и интердисциплинарният проект на д-р Тодор Чобанов, посветен на палеогенетиката: „Епохи на историята – интегриране на генетичните методи в историческите изследвания“ в сътрудничество с американския Университет Харвард.

6. Стопанска дейност на звеното

В ИБЦТ-БАН не се извършва стопанска дейност.

Институтът не отдава под наем помещения и друга материална база.

7. Кратък анализ на финансовото състояние на звеното за 2022 г.

Първоначалният утвърден размер на бюджетната субсидия на ИБЦТ-БАН за 2022 г. съгласно Решение на 33-то заседание на VIII Общо Събрание на БАН е 1 825 021 лв. Към 30.09.2022 г. с протокол от 42-то заседание на VIII Общо Събрание на БАН, състояло се на 14.11.2022 г., субсидията бе завишена с 86 125 лв., от които за плащане на такса смет за 2022 г. 1 183 лв., за доплащане на увеличените стипендии на докторантите

от 500 лв. на 750 лв. от 01.04.2022 г. и след това увеличени на 1 000 лв. от 01.07.2022 г. в размер на 26 500 лв., за подпомагане на украински учени 20 587 лв., както и за изплатени обещетения по Кодекса на труда на двама пенсионирали се служители в размер на 37 855 лв.

Допълнително, под формата на вътрешни трансфери от БАН, са получени 6 010 лв. за провеждане на процедури за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности.

Друг източник, от който се формират финансовите средства на ИБЦТ-БАН, са собствените приходи от продажба и абонамент на издания в размер на 11 918 лв., приходи от такси на докторанти 400 лв., приходи от такси за провеждане на конкурси 4 260 лв. и приходи от провеждане на културно мероприятие, спонсорирано от Посолство на Испания в България 10 570 лв.

През 2022 г. в ИБЦТ-БАН са получени трансфери от сключени договори с ФНИ на стойност 647 196 лв., с Министерство на културата на стойност 27 725 лв., с община Сандански 5 000 лв., с БАН Администрация по ННП КИННПОР на стойност 5 000 лв., по ННП БЪЛГАРИСТИКА 57 304 лв., 34 200 лв. по НП Млади учени и постдокторанти-2, с ИФХ-БАН по договор ИНФРАМАТ –20 800 лв., с ИИКТ-БАН по договор КЛаДА-БГ – 59 000 лв. Получени са и приходи от ОП НОИР по проект Наследство.БГ на стойност 105 000 лв.

Разходите, извършени през 2022 г. в ИБЦТ-БАН, възлизат на 2 490 418 лв. и са разпределени, както следва:

- 1 419 119 лв. са средствата, изразходвани за възнаграждения и осигурителни вноски на служители, назначени по трудови правоотношения;
- 473 116 лв. са средствата, изразходвани за възнаграждения на членове на научни колективи по проекти и програми, за хонорари на членове на научни журита, за обезщетения по чл. 222 и чл. 224 от КТ, както и за изплатени болнични от работодателя;
- 303 121 лв. е сумата на задължителните осигурителни вноски за сметка на работодателя;

- 211 523 лв. са изразходвани за изплащане на разходи за издръжка, като в т.ч. за материали 74 579 лв., за вода, електроенергия и топлоенергия 10 855 лв., за командировки в страната и чужбина 77 734 лв., които са основно за участие в различни научни прояви за сметка на сключените договори и действащи проекти;
- 71 000 лв. е сумата, изразходена за изплащане на стипендии на докторанти;
- 11 270 лв. са средствата, изразходвани за придобиване на дълготрайни материални активи – компютри, закупени със средства от проект ННП ВИХРЕН-2021 за нуждите на научния колектив.

8. Издателска и информационна дейност на звеното

8.1. Издателска дейност

ИБЦТ-БАН издава следните списания и поредици:

Études balkaniques

Studia Balkanica

Orpheus

Thracia

Studia Thracica

Seminarium Thracium

Thracia Antiqua

Балкани

През 2022 г. бяха публикувани: четири броя от международното списание на института *Études balkaniques*; XI брой на списание *Балкани*; XXVI брой на *Thracia*. Публикувани са следните тематични броеве:

Études balkaniques № 1: *Mirabilia: Times, Spaces, Myths* (*Мирабилия: времена, пространства, митове*) (2022), ИБЦТ-БАН, ISSN: 0324-1645.

Études balkaniques № 2: *Pouvoir, société et commerce dans les villes des Balkans ottomans* (*Власт, общество и търговия в балканските градове през османския период*), Pt. 1, (2022), ИБЦТ-БАН, ISSN: 0324-1645.

Études balkaniques № 3: *Pouvoir, société et commerce dans les villes des Balkans ottomans* (Власт, общество и търговия в балканските градове през османския период), Pt. 2 (2022), ИБЦТ-БАН, ISSN: 0324-1645.

Thracia 26: „Древна Тракия и траките: интерпретация и реинтерпретация. Сборник в чест на проф. Валерия Фол, д-р, д.н.“, съставителство и редакция В. Лозанова-Станчева, К. Порожанов. София, 2022, ИК „Парадигма“, ИБЦТ-БАН, ISSN: 0204-9872.

Балкани 11, *Si vis pacem, para bellum*, София, 2022, ИК „Парадигма“, ИБЦТ-БАН, ISSN: 1314-4103.

8.2. Информационна дейност

Интернет страницата на ИБЦТ-БАН (<https://www.balkanstudies.bg/>) е основният източник на актуална информация за научната дейност и събитията, организирани от Института. Нейните индивидуални посетители за 2022 г. са били 12 713. Публикациите на интернет страницата на ИБЦТ-БАН са прегледани общо 60 033 пъти.

Очаквано посещенията на страницата на ИБЦТ-БАН са най-многобройни от България (69.66%), следвани от САЩ (4.64%), Китай (3.90%), Германия (2%) и други държави.

Процентното разпределение по възрастови групи е както следва:

18-24 години: 28.50%

25-34 години: 36.50%

35-44 години: 17.00%

45-54 години: 10.50%

55-64 години: 4.50%

65+ години: 3.00%

Балканистичните изследвания се популяризират и на уебсайтовете на няколко проекта на ИБЦТ-БАН: „Съвременните предизвикателства пред България“ (<http://balkan-challenges.eu/>), „Солун и българите: История, памет, съвремие“ (<http://www.solunbg.org/>) и LABedia (<http://labalkans.org>). За същата цел се използват и социалните мрежи, преди всичко страниците във Фейсбук Institute for Balkan Studies with Centre of Thracology, Солун и българите, Mirabilia, Късноантичните Балкани, Център по тракология.

Страницата на ИБЦТ-БАН във Фейсбук (Institute for Balkan Studies with Centre of Thracology) е харесана от 2 194 души и има 2 405 активни последователи. Страницата на проекта „Солун и българите“ през 2022 г. е привлякла вниманието общо на 9 683 посетители, с 346 018 преглеждания на статиите. Страницата на „Солун и българите“ във Фейсбук е харесана от 2 755 души и има 2 867 активни последователи. Във Фейсбук LAVedia има близо 1300 последователи, 9 събития и 28 новини са посетени близо 80 000 пъти. През 2022 г. сайтът на проекта LAVedia (labalcans.org) има 1243 нови потребители, както и повече от 4000 посещения от общо 56 държави (с най-много посещения от САЩ, Румъния, Великобритания и Канада).

8.3. Библиотечна дейност

В края на 2022 г. библиотечният фонд към библиотеката на Института за балканистика наброява 29 861 библиотечни единици. През годината в нея са постъпили 227 нови библиотечни единици (129 книги и 83 периодични издания), като от тях 80 са набавени чрез книгообмен, 89 са дарение, една е депозирана, а 57 са актуални издания, предоставени от БАН. Ползваните материали от страна на читателите са общо 212 (за дома са взети 49 броя, в читалнята са ползвани 163). Посещенията в библиотеката са общо 192, от които 116 – в читалня. Библиотекарят Тодор Тодоров е направил 97 библиографски справки, всичките устни.

Библиотеката към Центъра по тракология „Проф. Александър Фол“ разполага с библиотечен фонд от 7 566 библиотечни единици. През 2022 г. са набавени 111 нови библиотечни единици, от които 24 – от книгообмен, 12 – от дарения и 75 – предоставени от БАН. Ползваните материали от страна на читателите са общо 97 (за дома са взети 5, в читалнята са ползвани 92). Посещенията в библиотеката са общо 29, от които 19 – в читалня. Библиотекарят Джени Иванова е направила 7 устни библиографски справки през 2022 г.

В края на 2022 г. ИБЦТ-БАН разполага общо с 37 427 библиотечни единици.

9. Информация за научния съвет на звеното

Списъчен състав на НС на ИБЦТ, избран от Общото събрание на учените, протокол № 4, т.1/ 29.11.2022 г.:

1	чл.-кор. проф.дин	Александър Костов – председател
2	доц. д-р	Иво Топалилов – заместник председател
3	проф. дин	Валерия Фол
4	проф. д-р	Лора Тасева
5	проф. дюн	Надя Бояджиева
6	проф. дин	Олга Смолина
7	проф. дин	Орлин Събев
8	проф. дин	Рая Заимова
9	проф. д-р	Румяна Прешленова
10	доц. д-р	Антоанета Балчева
11	доц. дин	Бисер Петров
12	доц. д-р	Владислав Иванов
13	доц. д-р	Гергана Дончева
14	доц. д-р	Добриела Котова
15	доц. д-р	Добринка Парушева
16	доц. д-р	Златомира Герджикова
17	доц. д-р	Зорка Първанова
18	доц. д-р	Ирина Огнянова-Кривошиева
19	доц. д-р	Калин Стоев
20	доц. д-р	Людмила Миндова
21	доц. д-р	Марияна Стамова
22	доц. д-р	Росица Градева
23	доц. дин	Юра Константинова

10. Копие от Правилника за работа на звеното:

https://www.balkanstudies.bg/images/Правилник_на_ИБЦТ-БАН.pdf